

2022-11-16

Naturvärdesinventering vid Hällsboskogen, Sigtuna kommun

Naturvärdesinventering enligt SIS 199000:2014, med tillägg naturvärdesklass 4, fördjupad artinventering fågel och groddjur.

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Bonava

Framställt av: Ekologigruppen AB

www.ekologigruppen.se

Telefon: 08-525 201 00

Slutversion: 2022-11-16

Uppdragsansvarig: Johan Allmér

Medverkande: Björn Averhed

Rapporten bör citeras: Allmér, Johan. 2022. Naturvärdesinventering vid Hällsboskogen, Sigtuna kommun.

Ekologigruppen AB.

Intern granskning av rapport: Aina Pihlgren

Foton: Om inget annat anges: Johan Allmér

Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB

Internt projektnummer: 9697

Bild på framsidan från objekt 1, gallrad barrblandskog, påtagligt naturvärde.

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund och syfte	5
Metod	5
Naturvärdesinventering	5
Osäkerhet i bedömningen	7
Resultat	7
Allmän beskrivning av området	7
Naturvärdesobjekt	8
Landskapsobjekt	12
Naturvårdsarter	13
Förslag till generella anpassningar och åtgärder	16
Förslag till ytterligare utredningar	16
Referenser	17

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av Bonava genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014), med tilläggen naturvärdesklass 4, fördjupad artinventering fågel och groddjur (tabell 1). Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet är att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en ny detaljplan.

Två objekt med påtagligt naturvärde och två objekt med visst naturvärde har urskilts. Objekt med högsta och högt naturvärde finns inte i området. Totalt täcker värdeklassen ”Påtagligt naturvärde” en yta av cirka 12 ha. Ett av objekten utgörs av avverkningsmogen, talldominerad barrblandskog (objekt 1). Skogsbeståndet är påverkat av rationellt skogsbruk, senast genom en andragallring. Ett objekt utgörs av en yngre triviallövsumpskog med visst inslag av död ved och sockelbildning. Båda objekten bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Det betyder att det förekommer naturvårdsarter men att arter med högt indikatorvärde inte är vanligt förekommande.

Biotopkvaliteter finns men de förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd så som kan förväntas i biotopen. I inventeringsområdet har två objekt med visst naturvärde (klass 4) påträffats (figur 3). Båda objekten utgörs av yngre barrblandskogsbestånd. Tallbestånden är sannolikt naturligt förnygrade genom frötallställning medan granbestånden sannolikt är planterade. De äldsta bestånden uppskattas till cirka 50 till 60 år. Död ved förekommer i klenare dimensioner från röjning och förstagallring. Objekten bedöms ha obetydligt biotopvärde och visst artvärde. Artvärdet motiveras av förekomst av naturvårdsarter av fåglar som framför allt är knutna till större sammanhängande barrskogsbestånd, såväl yngre som äldre skog.

I området har 19 naturvårdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen eller är kända från databasen Artportalen. Från Artportalen har endast artfynd som bedömts som rimliga inkluderats. 42 arter som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen har noterats inom inventeringsområdet (tabell 3 och 4). Samtliga arter utgörs av fåglar. Förutom att arterna är fridlysta så är det också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser, samt att avsiktligt störa dem.

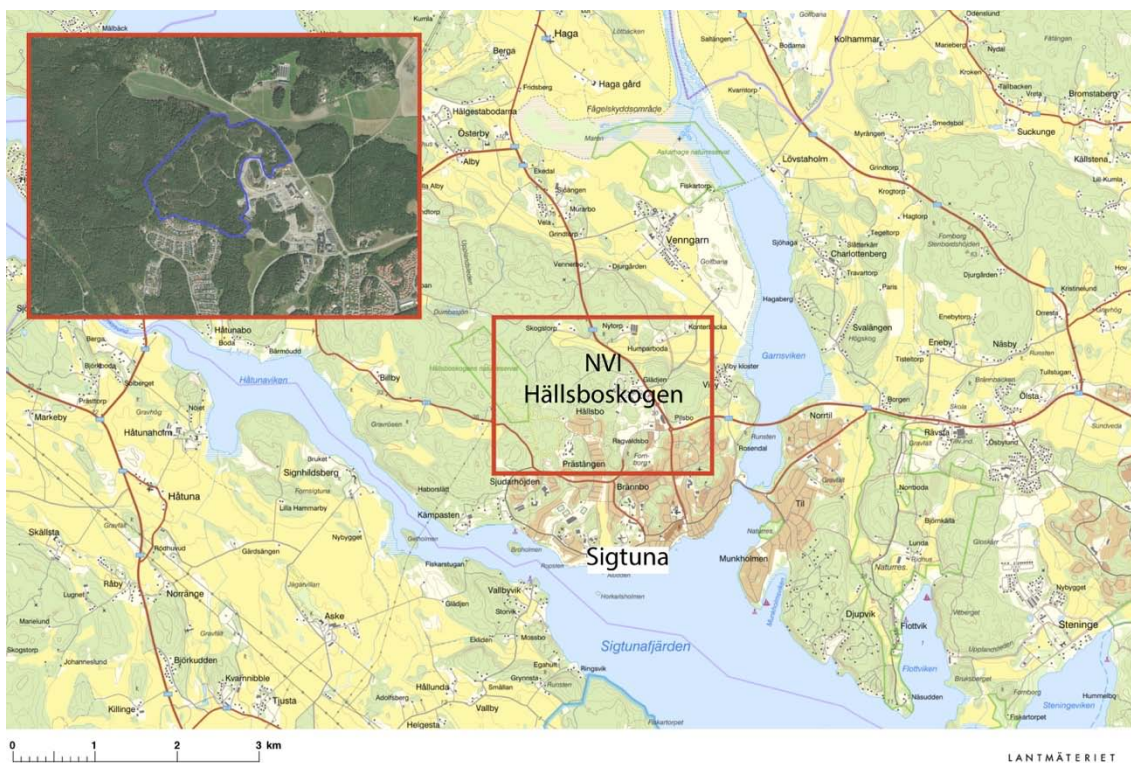
Eventuell exploatering inom objekt med påtagligt naturvärde bör göras med stor försiktighet och kompensationsåtgärder bör företas. Värdefulla träd och strukturer bör pekas ut och sparas och det krävs att det säkerställs att finns en blandning av gamla och unga träd inom området om områdets värden inte ska gå förlorade. Dessutom bör en artskyddsutredning göras för att bedöma huruvida känsligare fågelarter kan komma att påverkas av en exploatering.

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Bonava genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS standard (SS 199000:2014), med tilläggen naturvärdesklass 4, fördjupad artinventering fågel och groddjur (tabell 1). Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet är att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en ny detaljplan.

Inventeringsområdet ligger i utkanten av Sigtuna tätort. Läge och avgränsning framgår av figur 1. Där framgår också områdets relation till kända naturreservat i omgivande landskap.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdets läge och relation till kända naturreservat i omgivande landskap. Kända artfynd redovisas ej i kartan. Bakgrundskartan är Lantmäteriets topografiska webbkarta respektive ortofoto.

Metod

Naturvärdesinventering

En naturvärdesinventering går ut på att kartlägga områden som är betydelsefulla för biologisk mångfald och värdera dem utifrån en standardiserad skala från 1 till 3 eller 4 (Figur 1).

Bedömningen utgår från områdets biologiska kvaliteter och vilka arter som utnyttjar det. Metoden sammanfattas i bilaga 2 och beskrivs i detalj i SIS rapport (SS 199000:2014).

Grundutförande

Tillägg

Naturvärdesklass 1

Naturvärdesklass 2

Naturvärdesklass 3

Naturvärdesklass 4

Figur 1. I en NVI enligt SIS värderas naturområdens betydelse för biologisk mångfald i en tre- eller fyrgradig skala där objekt med klass 1 har högsta naturvärde.

Avgränsningar

I en NVI enligt SIS-standard ingår endast kartläggning av områden med värde för biologisk mångfald. Kartläggning av andra ekosystemtjänster ingår inte. En enklare bedömning av landskapssamband (landskapsobjekt) genomförs, men inga avancerade spridningsanalyser. Bedömningen beskriver det aktuella naturvärdet. Historiskt eller potentiellt framtida naturvärde bedöms ej.

SIS naturvärdesinventering kan genomföras med olika nivåer, detaljeringsgrader och tillägg. Upplägget i detta uppdrag visas i Tabell 1.

Tabell 1. Ambitionsnivån för detta uppdrag.

Kategori	Ambitionsnivå
Nivå	Fält
Detaljeringsgrad	Medel - minsta karterbara enhet 0,1 hektar
Tillägg	Naturvärdesklass 4
	Fördjupad artinventering av fågel och grod- och kräldjur
	Kartering av Natura 2000-naturtyp

Förarbete

Inför fältarbetet gjordes preliminära avgränsningar av objekt av betydelse för biologisk mångfald utifrån ortofoton. Befintlig information om naturvärden och arter eftersöktes inom det område som illustreras i översiktskartan (figur 1) från år 1950. De källor som genomsökts visas i Tabell 2. Data om naturvärdsarter har laddats ned från Svenska LifeWatch analysportal (2022) som samlar uppgifter från en lång rad art-databaser.

Tabell 2. Genomsökta källor.

Data	Källa	Sökdatum
Värdetrakter, Grön infrastruktur Lst.	Stockholms län.	2022-03-17
Häradsekonomiska kartan (1910), Historiska ortofoton (1960- och 1970-tal)	Lantmäteriet 2022	2022-03-16
Naturvärdsarter	Artportalen 2022	2022-03-16
Naturvärdsarter	Svenska LifeWatch analysportal 2022	2022-03-16
Ängs- och betesmarksinventeringens objekt	Jordbruksverket 2022	2022-03-17
Naturreservat	Naturvårdsverket 2022	2022-03-17
Biotopskyddsområden	Naturvårdsverket 2022	2022-03-14
Natura 2000-områden (SPA, SCI)	Naturvårdsverket 2022	2022-03-14
Nyckelbiotoper	Naturvårdsverket 2022	2022-03-16
Berg- och jordarter	SGU 2022	2022-03-22

Fältinventering

Inventeringarna genomfördes från slutet av mars (tidig fågelinventering), april (groddjursinventering, fågelinventering), maj (NVI, groddjursinventering, fågelinventering), juni (fågelinventering). Fältinventering NVI utfördes av Johan Allmér den 13/4 och 12/5. Vid fältbesöket genomsöktes inventeringsområdet efter arter och biotopkvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Särskilt fokus lades på naturvärdsarter som är relevanta för de aktuella naturtyperna. Noteringar registrerades i en GIS-applikation på en pekplatta. Artinventering fågel genomfördes huvudsakligen av Björn Averhed (13/5, 23/5 och 10/6). Två inledande besök (den 23/3 och 13/4) gjordes av Johan Allmér där fokus låg på att inventera ugglor och hackspettar. Grod- och kräldjur inventerades i samband med fågel- och naturvärdesinventeringarna där lämpliga miljöer inom inventeringsområdet bedömdes förekomma.

Osäkerhet i bedömningen

Området besöktes under slutet av mars (tidig fågelinventering) till början av juni. Artvärden är framför allt bedömda från förekomster av mossor, vedlevande insekter, lavar och vedlevande svampar. Den tidiga inventeringsperioden medförde att flera naturvårdsarter bland kärlväxter och marklevande svampar inte kunde inventeras. Naturvärdesinventeringen bedöms trots detta som säker då biotopvärdena bedöms som säkra och naturvårdsarter inom flera av de viktigaste artgrupperna för de förekommande naturtyperna har kunnat inventeras.

Resultat

Allmän beskrivning av området

Inventeringsområdet är cirka 44 hektar stort och utgörs av småkuperad sprickdalsterräng. Höjderna domineras av hållmarker och bergbunden mark. Dessa omges av dalgångar med morän och lera. Mindre partier med fuktstråk förekommer i de låglänta partierna, dessa är dock påverkade av dikning. Den dominerande naturtypen är skog. Skogsmarken är kraftigt påverkad av skogsbruksåtgärder, framför allt genom avverkning och gallringar.

Skogsbeståndens ålder varierar i området. I de äldsta partierna bedöms den genomsnittliga åldern vara cirka 70 år. En dominerande del utgörs dock av yngre skogsbestånd med självföryngrad tall och planterad gran. Från flygbilder tagna under 1960-talet framgår det att stora delar av inventeringsområdet var kalhuggna eller bestod av yngre barrskog.

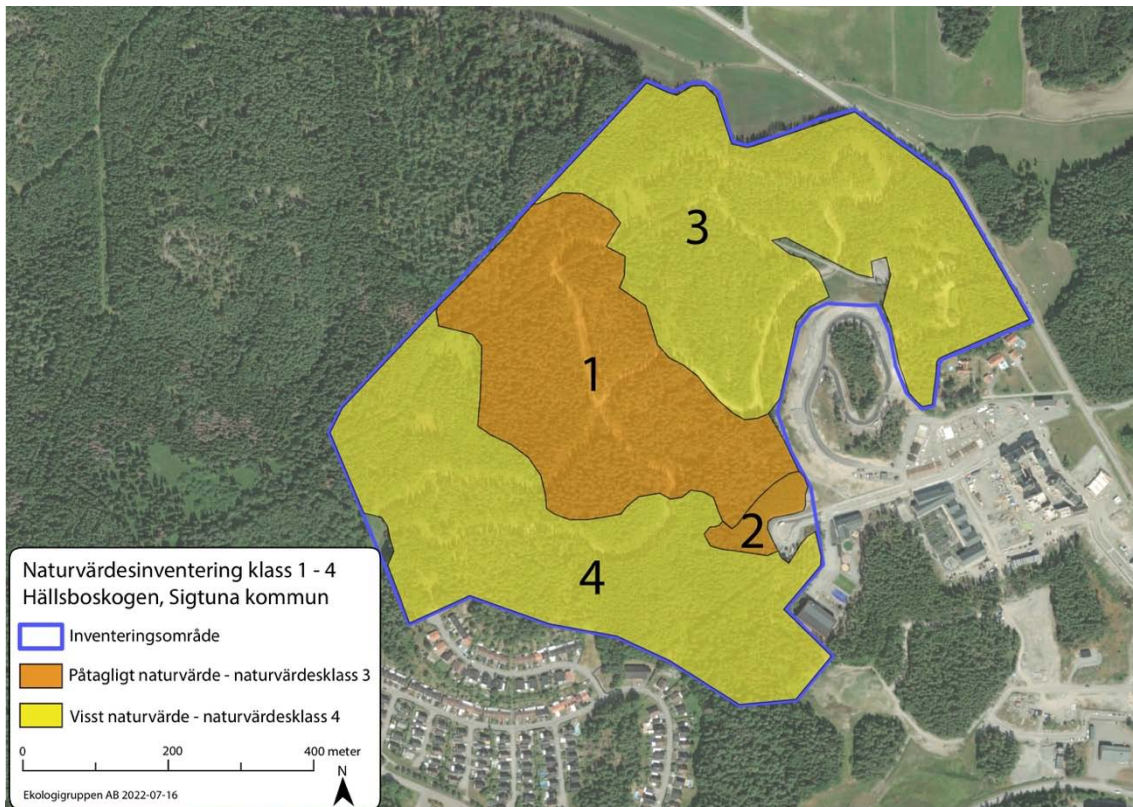
Inom inventeringsområdet finns en anlagd mountainbikebana och ett skidspår. Mountainbikebanan slingrar sig genom hela skogsområdet men bedöms inte ta någon omfattande yta av skogsmark i anspråk. Skidspåret är relativt brett och delar upp skogsområdet i tydliga sektioner.

Naturvärdesobjekt

Två objekt med påtagligt naturvärde och två objekt med visst naturvärde har urskilts. Objekt med högsta och högt naturvärde finns inte i området. Objektens lokalisering visas i figur 3. I objektskatalogen (bilaga 1) redovisas respektive objekts naturvärde i detalj och här finns också bilder från varje objekt. Nedan presenteras resultatet av naturvärdesinventeringen.

Naturvärdesobjekt har inget direkt lagligt skydd men i miljöbalkens inledande paragraf (1 kap. 1 §) anges att lagen ska tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas samt att den biologiska mångfalden bevaras. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 kap. 3 §) anger dessutom att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt (SIS 2014).

Figur 3. Karta över avgränsade naturvärden inom inventeringsområdet.

Påtagligt naturvärde – Naturvärdesklass 3

I denna klass behöver inte varje enskilt objekt vara av betydelse för biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms objekten vara av särskild betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas och deras ekologiska kvalitet upprätthållas eller förbättras (se SS 199000:2014). Ekologigruppen tolkar det som att objekt i denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på kommunal nivå och kan vara av betydelse för en sammanhängande grön infrastruktur.

I inventeringsområdet har två objekt med påtagligt naturvärde (klass 3) påträffats (figur 3). Totalt täcker värdeklassen en yta av cirka 12 ha. Ett av objekten utgörs av avverkningsmogen, talldominerad barrblandskog (objekt 1). Skogsbeståndet är påverkat av rationellt skogsbruk, senast genom en andragällring. Ett objekt utgörs av en yngre trivallövsumpskog med visst inslag av död ved och sockelbildning. Båda objekten bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Det betyder att det förekommer naturvårdsarter men att arter med högt indikatorvärde inte är vanligt

förekommande. Biotopkvaliteter finns men de förekommer inte i tillräcklig kvalitet eller mängd så som kan förväntas i biotopen.

Figur 4. Äldre talldominerad barrblandskog på bergbunden mark. Objekt 1.

Figur 5. Yngre lövsumpskog i den östra kanten av inventeringsområdet. Objekt 2.

Visst naturvärde – Naturvärdesklass 4

Varje enskilt objekt i denna klass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå. Däremot bedöms objekten ha betydelse för att den totala arealen av sådana områden ska kunna bibehållas och deras ekologiska kvalitet upprätthållas eller förbättras (se SS 199000:2014). Ekologigruppen tolkar det som att objekt i denna värdeklass är av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal nivå eller för att bibehålla en grön infrastruktur.

I inventeringsområdet har två objekt med visst naturvärde (klass 4) påträffats (figur 3). Båda objekten utgörs av yngre barrblandskogsbestånd. Tallbestånden är sannolikt naturligt förnygrade genom frötallställning medan granbestånden sannolikt är planterade. De äldsta bestånden uppskattas till cirka 50 till 60 år. Död ved förekommer i klenare dimensioner från röjning och förstagallring. Objekten bedöms ha obetydligt biotopvärde och visst artvärde. Artvärdet motiveras av förekomst av naturvårdsarter av fåglar som framför allt är knutna till större sammanhängande barrskogsbestånd, såväl yngre som äldre skog.

Figur 6. Ung planterad granskog i objekt 4.

Lågt naturvärde

Inom inventeringsområdet förekommer några öppna ytor av ruderatmark, dessa bedöms hysa lågt naturvärde.

Landskapsobjekt

Landskapsobjekt avgränsas när flera värdeobjekt i en eller flera naturtyper tillsammans bildar ett sammanhängande landskap med större betydelse för biologisk mångfald. Det kan också avgränsas i områden som under en kort period under året har betydelse för flera arter. I det inventerade området har ett landskapsobjekt avgränsats och omfattar samtlig skogsmark inom inventeringsområdet samt angränsande skogsmark (figur 3), landskapsobjektet kallas Hällsboskogen.

Landskapsobjektet bedöms framför allt vara av betydelse för fågelfaunan i området. Många av de arter som påträffats i området är knutna till större sammanhängande barrskogsområden. Endast spillkråka är mer knuten till äldre skog, eller större förekomst av äldre tall. Inom landskapsobjektet ligger ett befintligt naturreservat (Hällsboskogens naturreservat).

Naturvårdsarter

En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns naturvärden i ett område och att det kan finnas fler sällsynta och/eller rödlistade arter.

I området har 19 naturvårdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen eller är kända från databasen Artportalen. Från Artportalen har endast artfynd som bedömts som rimliga inkluderats.

Förekomster av skyddade arter, rödlistade arter och arter med indikatorvärde finns listade i Tabell 3.

Mer om naturvårdsarter

Naturvårdsarter är utpekade av myndigheter i olika inventeringar och sammanhang. De sammanfattas av Artdatabanken SLU i rapporten "Naturvårdsarter" (Hallingbäck 2013). Exempel på naturvårdsarter är *rödlistade arter*, *fridlysta arter*, Skogsstyrelsens signalarter, Jordbruksverkets *ängs- och betesmarksarter* och *Ekologigruppens egna naturvårdsarter*.

Naturvårdsarterna är olika bra på att indikera naturvärde. Ekologigruppen delar in dem i olika kategorier (indikatorvärde) med klasserna mycket högt, högt, visst och ringa, beroende på miljökrav och sällsynthet. Mycket högt indikatorvärde används exempelvis för ovanliga, rödlistade eller hotade arter, samt för arter med höga krav på miljön där de förekommer.

Tabell 3. Naturvårdsarter. Tabellen innefattar skyddade arter, rödlistade arter och arter med mycket högt indikatorvärde. Kolumnen Skydd anger vilka paragrafer i artskyddsförordningen (ASF) som skyddar arten. Kolumnen RK anger rödlistningskategori enligt följande: NT - nära hotad, VU - sårbar, EN - starkt hotad, CR - akut hotad, DD - kunskapsbrist.

Art	Skydd ASF	RK	Aktivitet (gäller fågel)	Förekomst och häckningsstatus (fågel)	Inventerings-tillfälle
Björktrast	4 §	NT	Spel/sång/ Obs i häcktid, lämplig biotop	2 ex = möjlig häckning	3
Tofsmes	4 §	LC	Spel/sång/Permanent revir	5 par = 3 par trolig + 2 par möjlig häckning (en obs)	3, 4, 5
Svartmes	4 §	LC	Spel/sång/Permanent revir	2 par = 1 par trolig häckning + 1 par möjlig häckning (två obsar)	3, 4, 5
Spillkråka	4 §, FD	NT	Par födosök/Permanent revir	1 par = trolig häckning (området ingår i reviret)	1, 3, 4
Talltita	4 §	NT	Spel/sång/Permanent revir	3 par = 1 par trolig häckning + 2 par möjlig häckning (en obs)	3, 4
Trädlärka	4 §	LC	Spel/sång	1 ex, möjlig häckning	5
Grönfink	4 §	EN	Spel/sång	1 ex, möjlig häckning	5
Gröngöling	4 §	2015	Födosökande	1 ex, möjlig häckning	5
Grönsångare	4 §	NT	Spel/sång	3 sjungande hanar = möjlig häckning (två strax utanför området)	5
Gök	4 §	LC	Spel/sång	1 ex, möjlig häckning (kan vara utanför)	5
Kråka	4 §	NT	Spel/sång/upprörd	1 ex, möjlig häckning	4, 5
Rödvingetrast	4 §	NT	Spel/sång	1 ex, möjlig häckning	4
Skogsduva	4 §	2005	Förbiflygande	1-2 ex, möjlig häckning	1, 2, 3, 4, 5
Stjärtmes	4 §	LC	Par i lämplig häckbiotop	1 par, möjlig häckning	4
Svartvit flugsnappare	4 §	NT	Bobesök/permanent revir	2 sjungande hanar = 1 par trolig häckning (sjöng vid holk) samt 1 par möjlig häckning	3, 4
Motaggsvamp	-	NT	-	Objekt 1	NVI fältinventering
Blåsippa	8 §	-	-	Sparsamt i objekt 4	NVI fältinventering
Stubbspretmossa	-	-	-	Objekt 2	NVI fältinventering

Skyddade arter

I området förekommer 43 arter som är skyddade enligt svensk lag (SFS 2007:845, se faktaruta). Förekomsterna av arterna redovisas nedan samt i Tabell 3.

Skyddade fågelarter enligt 4 § artskyddsförordningen

42 arter som är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen har noterats inom inventeringsområdet (tabell 3 och 4). Samtliga arter utgörs av fåglar. Förutom att arterna är fridlysta så är det också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar, samt att avsiktligt störa dem. I tabell 4 redovisas de fåglar som inte är naturvårdsarter eller rödlistade.

Tabell 4. Tabellen redovisar övriga fågelarter påträffade i området i samband med inventeringen, samt uppskattat antal par. Samtliga arter är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen.

Svenskt namn	Aktivitet	Bedömd häckstatus enligt svensk fågelatlas	Uppskattat antal par	Datum
Blåmes	Permanent revir	Trolig häckning	8-10	13/5, 23/5, 10/6
Bofink	Permanent revir	Trolig häckning	10	13/5, 23/5, 10/6
Dubbeltrast	Spel/sång	Möjlig häckning	1-2	13/5
Grå flugsnappare	Permanent revir	Trolig häckning	1	13/5, 23/5, 10/6
Grönsiska	Spel, sång	Möjlig häckning	2-4	13/5, 23/5, 10/6
Gärdsmyg	Spel/sång	Möjlig häckning	3-5	13/5, 23/5, 10/6
Järnsparv	Spel/sång	Möjlig häckning	1-2	13/5, 10/6
Koltrast	Permanent revir	Trolig häckning	5-10	13/5, 23/5, 10/6
Korp	Förflygande	Möjlig häckning	1?	13/5
Kungsfågel	Spel/sång	Möjlig häckning	7-9	13/5, 23/5, 10/6
Lövsångare	Spel/sång	Möjlig häckning	1-2	23/5, 10/6
Mindre korsnäbb	Obs i häcktid	Möjlig häckning	6-10	13/5, 23/5, 10/6
Nötskrika	Obs i häcktid	Möjlig häckning	1	13/5, 10/6
Nötväcka	Spel, sång	Trolig häckning	1-3	13/5, 23/5, 10/6
Ringduva	Permanent revir	Trolig häckning	3-5	13/5, 23/5, 10/6
Rödhake	Spel/sång	Möjlig häckning	5-7	13/5, 23/5, 10/6
Rödstjärt	Spel/sång	Trolig häckning	1	10/6
Skata	Obs i häcktid	Möjlig häckning	1	10/6
Skogssnäppa	Obs i häcktid	Möjlig häckning	1	23/5, 10/6
Större hackspett	Permanent revir	Trolig häckning	2-3	13/5, 23/5, 10/6
Svarthätta	Spel/sång	Möjlig häckning	3-5	13/5, 23/5, 10/6
Sädesärta	Obs i häcktid	Möjlig häckning	1	13/5, 10/6
Talgoxe	Permanent revir	Trolig häckning	10-14	13/5, 23/5, 10/6
Taltrast	Spel/sång	Trolig häckning	2-3	13/5, 23/5, 10/6
Trädgårdssångare	Spel, sång	Möjlig häckning	2	10/6
Trädkrypare	Spel/sång	Möjlig häckning	1	13/5, 10/6
Trädpiplärka	Spel/sång	Möjlig häckning	1-2	13/5, 23/5, 10/6

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen är en svensk lagstiftning som bland annat innebär fridlysning av arter, däribland alla vilda fågelarter, alla grod- och kräldjursarter, alla fladdermöss och ett antal andra djur och växter. Olika arter har olika skydd beroende på vilken paragraf i artskyddsförordningen som reglerar dem.

Till förordningen hör två artistor, bilaga 1 och 2. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta, det vill säga att det inte är tillåtet att samla in, skada eller döda de listade arterna. För fåglar och andra arter listade i bilaga 1 är dessutom deras livsmiljöer skyddade och får inte förstöras.

Dispens från förbuden som gäller djur och växter uppräknade i bilaga 1 kan endast erhållas om projektet eller planen är av allt överskuggande allmänintresse. Därför är det i de flesta fall alltid nödvändigt att genomföra skyddsåtgärder för att undvika dispensprövning. Dispenskraven för arter listade i bilaga 2 är inte lika stränga.

Övriga skyddade arter enligt 4, 6, 8 och 9 §§ i artskyddsförordningen

I artskyddsförordningens bilaga 2 listas fridlysta arter som är skyddade enligt 6, 8, och 9 §§. Arterna skyddas på olika sätt från att dödas, skadas eller störas. Skyddet rör endast arterna och i mindre utsträckning deras livsmiljö. Inom planområdet förekommer blåsippa som är skyddad enligt 8 §.

Grod- och kräldjur har inventerats i samband med fågelinventeringarna samt fältinventeringen för NVI. Resultatet från dessa inventeringar gav ingen indikation på att grod- och kräldjur reproducerar sig inom inventeringsområdet. De få fuktstråk som finns inom område tycks torrläggas relativt snabbt efter nederbörd och bedöms därför inte utgöra lämpliga lekvatten för groddjur. Kräldjur kan förekomma inom inventeringsområdet även fast de inte har noterats i samband med inventeringarna. Vi bedömer dock att det inom inventeringsområdet inte förekommer ekologiska strukturer som är av särskilt intresse för mer krävande arter som hasselsnok och sandödlå, båda skyddade enligt 4 § i artskyddsförordningen.

Rödlistade arter

Nio rödlistade arter noterades från området vid denna inventering (Tabell 3). Majoriteten av dessa rödlistade arter (åtta st) tillhör hotkategorin nära hotade arter (NT), och en art utgörs av starkt hotade arter (EN). Nedan redovisas ett urval av kända rödlistade arter från området.

Rödlistan - rödlistekategorier

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier:

(RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist.

Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Spillkråka (*Dryocopus martius*). Arten påträffades i två objekt vid inventeringen (objekt 1 och 3). Inom planområdet rör det sig sannolikt om födosöksområden för arten. I objekt 1 kan det möjligen förekomma träd som är lämpliga för häckning. Den är tämligen allmän i större sammanhängande skogsområden i kommunen men saknas ofta i tätbebyggda områden. Spillkråka omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 och är rödlistad i kategorin nära hotad (NT). Arten lever i barr- och blandskogar och är alltid beroende av grova träd för häckningen (ArtDatabanken 2022). Arten är inte sällsynt i Stockholms län.

Motaggsvamp (*Sarvodon squamosus*) (NT) är knuten till tall och påträffas vanligtvis på hållmarker med inslag av gammal tall, samt i andra öppna, magra tallskogsmiljöer. Motaggsvamp hotas främst när dessa områden avverkas (ArtDatabanken, 2017).

Övriga intressanta naturvårdsarter

Förutom de rödlistade arterna hittades 2 arter som är klassade som signalarter av Skogsstyrelsen (Tabell 3). **Blåsippa** förekommer sparsamt inom objekt 3 och 4. Arten är framför allt en signalart när den förekommer i äldre barrskog och signalerar då förekomst av kalkrik skogsmark, vilket är en ovanlig och skyddsvärd naturtyp. Signalvärdet inom planområdet bedöms vara mycket begränsat och arter förekommer framför allt i något öppnare miljöer i sydvända skogskanter.

Stubbspretmossa växer vanligen på trädrötter och död ved i fuktigare miljöer, många gånger hittar man den i sumpskogar på rötter av al. Inom planområdet hittades arten i objekt 2.

Förslag till generella anpassningar och åtgärder

När obebyggd mark tas i anspråk finns risk att värdefulla naturområden och biotoper för olika arter försvinner, vilket innebär en förlust av biologisk mångfald. Därför är det nödvändigt att redan i ett tidigt skede i en exploateringsprocess ta hänsyn till naturvärden och biologisk mångfald. Bebyggelse av områden med skyddsvärda arter regleras av artskyddsförordningen.

Inom planområdet är det framför allt hänsyn till skyddade fåglar som bedöms vara aktuellt, framför allt då fåglar med ej gynnsam status. För att hantera den typen av artskyddsfrågor behöver en särskild artskyddsutredning genomföras.

Förslag till ytterligare utredningar

Följande kompletterande utredningar föreslås:

Utred bevarandestatus på de skyddade, rödlistade fågelarterna, samt utred åtgärder så att bevarandestatusen för de lokala populationerna för dessa arter inte påverkas.

Referenser

Tryckta källor:

- Bovin, Mattias. m.fl. 2016. *Rapport 2016:7 - Särskilt skyddsvärda träd i Stockholms län*.
- Dahlberg, A., Stokland, J.N., 2004. Vedlevande arters krav på substrat - sammanställning och analys av 3 600 arter (No. 7). Skogsstyrelsen, Jönköping.
- Ekologigruppen 2019. *Metodik för inventering av skyddsvärda träd*. Internt arbetsmaterial.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken SLU. Uppsala.
- Höjer, Olle. & Hultengren, Svante. 2016. *Rapport 5411. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet*. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Länsstyrelsen i Stockholms län 2015. *Rapport 2015:19 - Strategi för miljömålet ett rikt växt- och djurliv i Stockholms län*.
- Mörtberg, Ulla., Zetterberg, Andreas. & Gontier, Mats. 2006. *Landskapsekologisk analys i Stockholms stad: Metodutveckling med groddjur som exempel*. Stockholm: Miljöförvaltningen, Stockholms stad.
- Mörtberg, Ulla., Zetterberg, Andreas. & Gontier, Mats. 2007. *Landskapsekologisk analys i Stockholms stad: Habitatnätverk för eklevande arter och barrskogsarter*. Stockholm: Miljöförvaltningen, Stockholms stad.
- Naturvårdsverket 2009. *Handbok 2009:2. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser*. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket, 2011. Taiga – Västlig taiga (Rapportnummer NV-04493-11), Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. Naturvårdsverket, Stockholm.
- Naturvårdsverket, 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd - mål och åtgärder 2012–2016. Rapport 6496, Naturvårdsverket, Stockholm.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Jönköping: Skogsstyrelsen.
- SFS 2007:845. Artskyddsförordning
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SS 199000:2014. Svenska Institutet för Standarder.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000:2014. SIS-TR 199001:2014. Svenska Institutet för Standarder.
- SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Sundberg, S., Carlberg, T., Sandström, J. & Thor, G. (red.) 2019. Värdiväxters betydelse för andra organismer – med fokus på vedartade värdväxter. ArtDatabanken Rapport 22. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Sörensson, M. 2008. AHA – en enkel metod för prioritering av vedentomologiska naturvärden hos träd i sydsvenska park- och kulturmiljöer. Entomologisk Tidskrift 129, 89–90.